

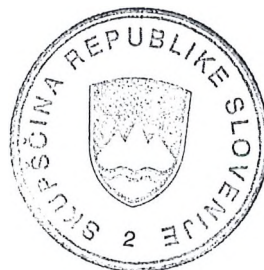
SKUPŠČINA
REPUBLIKE SLOVENIJE
Komisija za ustavna vprašanja

Številka: 0610-12/90-46
Ljubljana, 7.5.1992

ČLANOM KOMISIJE SKUPŠČINE REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA USTAVNA VPRAŠANJA

V prilogi vam pošiljam stališče poslanskega kluba SDZ - Narodne demokratske stranke z dne 7.5.1992, v katerem so predstavljene pravne možnosti za razpis zakonodajnega referendumu v skladu z 90.členom ustave Republike Slovenije. Ob stališčih je predstavljen tudi predlog konkretnih aktivnosti, ki naj bi zagotovile pravočasen sprejem volilne zakonodaje, priložena pa sta tudi delovni predlog Odloka o razpisu referendumu o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor ter delovni osnutek besedila Zakona o volitvah v Državni zbor z uvodno obrazložitvijo.

Navedeno gradivo je podlaga za obravnavo 2.točke dnevnega reda seje ustavne komisije, ki bo dne 11.5.1992 ob 9.00 uri, in za katero ste sklic že prejeli.

Lep pozdrav!

S e k r e t a r
Miro Cerar
Miro Cerar

Priloge: 3

Poslano:

- prof.Franci Grad, Pravna fakulteta
- Marko Golobič, Republiška volilna komisija
- Pavle Svete, Ministrstvo za zakonodajo
- Lojze Janko, Ministrstvo za zakonodajo

SKUPŠČINA
REPUBLIKE SLOVENIJE

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	- 7 -05- 1992
Številka	005-02/92-3/1
Povezava	
ESA:	AS:

POSLANSKI KLUB
SDZ-NARODNE DEMOKRATSKE STRANKE

Ljubljana, dne 7.5.1992

PREDSEDNIK SKUPŠČINE REPUBLIKE SLOVENIJE
DR. FRANCE BUČAR

Spoštovani g. predsednik!

Z našim dopisom z dne 9.4.1992 smo vam poslali zahtevo za razpis referendumu o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor skupaj s predlogom Zakona in s podpisi 84 poslancev Skupščine Republike Slovenije, ki podpirajo to zahtevo. Ugotavljamo, da mineva od vložitve naše zahteve že skoraj 30 dni, ter hkrati opozarjamo na določbo 18. člena Zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja, po katerem mora Skupščina RS razpisati referendum najpozneje v 60 dneh od sprejema zahteve za razpis. V okviru naših konstruktivnih in iskrenih prizadevanj za pravočasen sprejem kvalitetne volilne zakonodaje vam zato podajamo še naslednje dodatne pravne obrazložitve, skupaj s predlogom potrebnih aktivnosti ter delovnim osnutkom potrebnega odloka o razpisu referendumu.

V zvezi z nekaterimi javno izraženimi pomisleki o naši zahtevi za razpis referendumu poudarjamo, da je Zakon o referendumu in o drugih oblikah posebnega izjavljanja (Ur.l.SRS št. 23/77, 18/88) veljaven na podlagi 1. člena Ustavnega zakona za izvedbo Ustave Republike Slovenije. Nekateri sicer mislijo, da bo referendum možen šele potem, ko bo sprejet nov zakon o referendumu, z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. Takšno sklepanje pa ni pravilno, kajti v novi ustavi je še nekaj primerov zakonov, ki veljajo kljub temu, da so bili sprejeti z drugačno večino še pred sprejemom ustave. To n.pr. velja za Zakon o obrambi in zaščiti (Ur.l.RS št. 15/91), ki je bil sprejet z navadno večino, pri čemer pa 124. člen Ustave določa, da se takšen zakon sprejema z dvotretjinsko večino navzočih poslancev. Jasno pa je, da zakon velja, kot velja tudi Zakon o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja.

Določbo 5. odstavka 90. člena Ustave republike Slovenije je treba razumeti tako, da se bo novi zakon o referendumu sprejemal z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. Do tedaj pa velja obstoječi zakon, ki tudi vsebuje vse potrebne določbe za izvedbo referendumu, posebno v kombinaciji z Zakonom o volitvah v Skupščine. Možna je samo dilema ali se izid glasovanja na referendumu ugotavlja po Zakonu o referendumu (ki zahteva večino glasov vseh vpisanih volilcev) ali po Ustavi (ki v 4. odst. 90. člena zahteva večino volilcev, ki so glasovali). Po našem mnenju se glede na določila o hierarhični strukturi zakonodajnega sistema in na pravilo "lex posterior" brez dvoma uporablja rešitev iz Ustave.

Opozarjamo, da zahteva 84 poslancev ne temelji samo na 90. členu Ustave RS, ampak je tudi v celoti skladna z določili veljavnega

Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja. Ta zakon v 5. členu določa, da se odločitev šteje za sprejeto, če se je zanjo izjavila večina tistih, ki so imeli pravico glasovati... "če ni z drugim zakonom za posamezne primere drugače določeno." Očitno je z 90. členom Ustave RS (ki je tudi pravno-hierarhično višji pravni akt) za zakonodajni referendum določeno drugače: "predlog je na referendumu sprejet, če zanj glasuje večina volilcev, ki so glasovali".

16. člen navedenega zakona določa, da se referendum "lahko razpiše, da se delovni ljudje in občani vnaprej izjavijo o posameznem predlogu zakona oz. drugega akta ali da potrdijo že sprejet zakon...". V tem primeru smo predlagatelji izbrali prvo možnost, to je, da se da zakon na referendum pred sprejemom. V primeru pozitivnega izida referenduma bo dejanski sprejem zakona le formalno-pravne narave.

Potrditev tem našim stališčem, da je referendum o volilnem sistemu v tem trenutku možen, predstavlja med drugim tudi javna pobuda Social-demokratske prenovne političnim strankam in poslanskim klubom za razpis alternativnega referenduma o volilnem sistemu, ki tudi predvideva zbiranje podpisov poslancev.

Naslednje pravno vprašanje, ki se postavlja pa je v zvezi s formulacijo vprašanja za referendum. Po 8. členu Zakona o referendumu mora besedilo vprašanja, ki bo postavljeno na referendumu določiti akt o razpisu referenduma (poleg tega pa tudi dan izvedbe ter območje za katero se razpisuje). Po poslovniku Skupščine republike Slovenije ima tak akt obliko odloka zato smo ga tudi pripravili in Vam ga pošiljamo v prilogi. Seveda je potrebno, da se besedilo predloga zakona o katerem se bo odločalo na referendumu tudi v celoti objavi v sredstvih javnega obveščanja. Ob tem poudarjamo, da samo takšen način oblikovanja referendumskega vprašanja zagotavlja pravočasen sprejem zakona in nedvomno upoštevanje volje volilcev, ki bodo ob glasovanju povsem točno vedeli za kaj pri tem zakonu gre. Če bi bilo vprašanje samo splošno, brez konkretnega teksta zakona, (kot je to n.pr. pri pobudi Socialdemokratske prenovne) bi ne obstajala nobena garancija, da bo Skupščina (posebno še zaradi zahtevane dvotretjinske večine) tudi resnično sprejela takšen zakon, kot ga bi "napovedovalo" referendumsko vprašanje.

V odloku smo tudi upoštevali določbo 9. člena Zakona o referendumu po kateri od dneva razpisa do dneva izvedbe referenduma ne sme poteči manj kot 15 dni in ne več kot 60 dni.

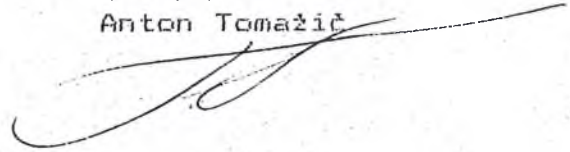
Na podlagi navedenega in upoštevanje veliko časovno stisko smo pripravili tudi naslednji predlog konkretnih aktivnosti, ki lahko zagotovijo, da bo volilna zakonodaja pravočasno sprejeta:

1. Predsednik Skupščine republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti iz 137. do 143. člena Poslovnika (v povezavi z začasnim Poslovníkom) ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji za razpis zakonodajnega referenduma po 90. členu Ustave republike Slovenije. Predsednik o tem obvesti delegate vseh treh zborov Skupščine republike Slovenije v pisni obliki in/ali na skupni seji vseh zborov (ki je že sklicana za 13. maj 1992).
2. Predsednik Skupščine republike Slovenije dodeli delovnim telesom v obravnavo naslednja akta (po možnosti še pred zasedanjem zborov 12. maja 1992):
 - a) Komisiji za ustavna vprašanja: predlog Zakona o volitvah v Državni zbor
Komisija določi dokončno besedilo predloga Zakona, tako da vanj vnese morebitne dopolnitve redakcijske in pravno-tehnične narave (predvsem na podlagi pripomb strokovne delovne skupine), ki pa ne smejo bistveno spremeniti predlaganega volilnega sistema. Predlagatelji so v svojem predlogu izrecno zapisali, da se s takšno obdelavo strinjajo.
 - b) Zakonodajno-pravni komisiji predlog Odloka o razpisu referenduma (v prilogi). Komisija poda zborom poročilo, kot pri vsakem drugem odloku.
3. Zbori po normalnem postopku obravnavajo in sprejmejo Odlok o razpisu referenduma o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor (po možnosti že na zasedanju zborov 12. maja 1992), vključno z glasovanjem (z navadno večino) in morebitnim usklajevanjem med zbori.
4. Po sprejemu se navedeni odlok, skupaj s predlogom Zakona o volitvah v Državni zbor objavi v Uradni list RS (predvidoma najkasneje do 20. maja 1992), takoj nato pa tudi v dnevnikih časopisih.
5. Referendum se izvede v drugi polovici junija (predlagamo nedeljo 21. junija 1992).
6. V primeru, da referendum uspe, Skupščina v sedmih dneh sprejme Zakon o volitvah v Državni zbor v besedilu, ki je že določeno. To se izvede tako, da predsednik Skupščine republike Slovenije na skupni seji delegate obvesti o rezultatu referenduma (poročilo republiške volilne komisije) in zakon podpiše.
7. Zakon se objavi v Uradnem listu RS (pred koncem junija 1992). Na ta način je dovolj časa, da Predsedstvo republike Slovenije razpiše volitve za september ali oktober.

Prepričani smo, da v tem trenutku naš predlog Zakona o volitvah v Državni zbor, podprt s podpisi 84 poslancev, predstavlja najhitrejšo, najkvalitetnejšo in najbolj demokratično rešitev za pravočasno izvedbo volitev, katere zahteva ustavni zakon.

Lep pozdrav!

Vodja Poslanskega kluba
SDZ-Narodne demokratske stranke
Anton Tomažič

PRILOGI: Predlog Odloka o razpisu referendumu o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor
Predlog Zakona o volitvah v Državni zbor

(PREDLOG)

Na podlagi 90. člena Ustave Republike Slovenije, 8. člena Zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Uradni list SRS, št. 23/77, 18/88) ter 330. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije sprejema Skupščina Republike Slovenije

O D L O K

o razpisu referendumu o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor

1. člen

Razpiše se referendum o sprejemu Zakona o volitvah v Državni zbor.

Referendum se razpiše za celotno območje Republike Slovenije.

2. člen

Referendum iz 1. člena tega zakona se izvede na nedeljo, 21. junija 1992.

3. člen

Na referendumu glasovalni upravičenci z "ZA" ali "PROTI" odgovorijo na vprašanje:

"Ali naj Skupščina Republike Slovenije sprejme Zakon o volitvah v Državni zbor, po katerem se 44 poslancev voli direktno po večinskem načelu, 44 poslancev pa preko strankarskih državnih list, v besedilu kot je predloženo?"

4. člen

Predlog Zakona o volitvah v Državni zbor se skupaj z obrazložitvijo v celoti objavi v vseh dnevnikih časopisih, ki izhajajo v Republiki Sloveniji.

Stroški objave po prejšnjem odstavku bremenijo proračun Republike Slovenije.

5. člen

Odločitev na referendum je sprejeta, če se je zanjo izrekla večina tistih, ki so glasovali.

Če bo predlog za sprejem predloženega zakona sprejet, bo Skupščina Republike Slovenije sprejela Zakon o volitvah v Državni zbor, v besedilu kot je predloženo, in sicer najkasneje v sedmih dneh po dnevu izida referendumu.

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo osebe, ki imajo v Republiki Sloveniji splošno volilno pravico po Zakonu o volitvah v skupščine (Uradni list SRS, št. 42/89, 5/90, 10/90, 45/90).

7. člen

Izvajanje referenduma vodijo organi, določeni z Zakonom o volitvah v skupščine in sicer po tehničnih pravilih, ki veljajo za te volitve.

8. člen

Republiška volilna komisija predpiše vse potrebne obrazce za izvajanje referenduma.

Izid referenduma ugotovi in objavi Republiška volilna komisija.

9. člen

Stroški izvedbe referenduma po tem odloku bremenijo proračun Republike Slovenije.

10. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.